

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

VII. à Mammaea accersitur Antiochiam, Alexandriam revertitur,

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

status & doctrina. Hanc Valentini errore, qui tunc in Ægypto vigeat, Marcionis alij, A
implicitum fuisse scribunt. Commodè utriusque: maxima siquidam etiam prodiderunt: hoc
nitas fuit, dogmatumque consensus. Sabellianum fuisse quidam etiam prodiderunt: hoc
est Noëtianum, Sabellius quippe statim post Origenis obitum Noëti præceptoris sui deli-
ramenta renovavit. Crebro ad Origenem ventitabat Ambrosius cum alijs partim Hæreti-
cis, partim Ethnicis Philosophis, qui viri nomine ac doctrina pertrahebantur. Nam rerum
divinarum documentis Philosophiæ quoque, Mathematicarum & humanarum discipli-
narum præcepta aspergens, auditores erudiebat pro uniuscuiusque captu: nec parum iis
doctrinis inesse censebat ad facta percipienda adjumenti. Adversus hunc ita affectus est
Ambrosius, ut ejuratis erroribus saniori doctrina instituendum ei se traderet, ad ejusque

Baron. ad
A. 220. N.
6. & 12.

focietatem sese penitus applicaret. Tunc imperasse Caracallam agnoscit Baronius, cum B
ad Christi fidem conuersus est Ambrosius. Idem tamen Origenem Roma Alexandriam re-
diisse docet postremis Zephyrini temporibus, recens adepto Imperium Elagabalo: cum
Ambrosij conversionem præcesserit hæc Origenis reditio. Plane suo sibi gladio jugulatur.

V. Iisdem fere temporibus militarem hominem Alexandriam mittit Arabia Præfex, cum
literis ad Demetrium Episcopum, & ad Ægypti Præfectum, quibus vehementer orabat
Origenem ad se confestim mitterent, velle se de rebus divinis cum eo communicare, ejus-
que doctrinæ fieri participem. Æquissima postulationi annuit uterque. Abligatus ad eum
continuo Origenes, & re feliciter explicata Alexandriam sine mora reversus est. Quod
autem asserit Halloxius, minime dubium esse quin ad audiendum Hippolytum in Ecclesia
quadam verba facientem per id tempus accedens Origenes, designatus ab eo, & honõris C

Nicom. lib.
D. 109.
Fol. in
Hippolyto.

gratia adstantibus fuerit monstratus, ut factum refert Hieronymus, indiget id quidem pro-
batione: cum enim ex Arabia excesserit Hippolytus, & in Italia demum martyrium obie-
rit, huic alibi passim occurrere potuit Origenes, & concionanti adesse.

V. I. Non multo post Alexandria clam exiit, arma impia Caracalla fugiens, quibus fu-
nestissimam Alexandrinis cladem intulit. Annus trahebatur Christi 215. Caracalla quin-
tus, ætatis circiter trigessimus agente Origene. Secessit ille in Palaestinam, & Cæsareæ
sedem posuit: ubi tantus ei ab Episcopis honos habitus est, ut nondum licet Presbytero,
sed Laico etiam tum deferretur negotium Scripturæ publice in Ecclesia explanandæ, præ-
sentibus Episcopis. Ægre tulit Demetrius, & tanquam præter fas ab Episcopis & Origene
attemptatum scriptis ad eos epistolis damnauit. Factum rationibus, aliorumque Episcopo-
rum auctoritate & exemplo excusarunt Theodotus (Theotechnum Photius appellat) D
Cæsareæ Episcopus, Hierosolymæ Alexander. Nec ita tamen placarunt Demetrium, ut
non Origenem per literas, missosque Diaconos revocaret. Paruit ille mandatis, & rever-
sus in patriam consueto sese muneri restituit. Castiganda hic Halloxij, aliorumque indili-
gentia, qui prius hoc Origenis in Palaestinam iter confuderunt cum altero paulopost à no-
bis narrando quod ad Achaia Episcopos proficiscens per ea loca habuit: utramque enim
professionem caute distinxit Eusebius, prioremque ante Caracalla interitum ab Origene
susceptam narrat libr. 6. Hist. cap. 19. posteriorem temporibus iis deputat, quibus Phileto
Antiocheno Episcopo successit Zebinus; locus extat libr. 6. Histor. cap. 23. Episcopatum
autem Zebinus inuit sub Alexandro Seuero, ut est in Eusebiano Chronico. Id quod alio E

7. In. fol.
118 & 112.

ipse loco Halloxius animadvertit.

V. II. Coorto interea Romanos inter & Persas bello, Antiochiam venit Alexander Se-
verus, Mammæa matre comitatus, quæ ut erat natione Syra, & rerum Judaicarum ac
Christianarum aliquem perceperat usum, Origenem ejus tunc passim celebrabatur no-
men, misso militari satellitio ad sese accersivit, exploranda hominis doctrinæ, majorisque
Christi notitiæ adipiscendæ causa. Multis apud illam de Deo sermonibus habitis, exacto
illie non modico tempore ad intermissa studia Alexandriam properavit. Hanc Origenis
peregrinationem temporibus illis conjungens, scio me Chronologorum aliquot rationi-
bus repugnare, qui ad extremos Alexandri Severi annos Persicam expeditionem refe-
runt, cum multo ante exitum Alexandri visere ad Mammæam Origenem ivisse certum sit. F

Euseb. l. 6.
Hist. cap. 21.

At nobis favent Eusebii *ἑπιτομή*, quibus in hac historia perpetuo adhæremus: nam
Persicum bellum secundo Alexandri anno assignat in Chronico; in Historia autem, post-
quam Alexandrum imperatoriam dignitatem assecutum significavit, Origenis itionem
ad Mammæam continuo subjunxit: Cæsariensem vero Origenis secessum, quem decimo
Alexandri anno contigisse docet, longe inferius recensuit. Qui vero bellum hoc rejece-
runt in postremos Alexandri annos, nullo auctore fecerunt; nam qui ætatis illius res ge-
stis complexi sunt Herodianus Zosimus, Xiphilinus, & Lampridius, Persicæ expeditionis
neutiquam expresseferunt tempus, solus illud adnotatum reliquit Eusebius, quem sequi-
mur. Sin hæc ante contigisse pertenderis quam Romam ivisset Mammæa, ut vult Baro-
nius, alterutrum enim dicendum est, nec eam quippe alias Antiochiæ fuisse apparet,

Baron. ad
A. 220. N.
6.

A sententiam hanc supra à nobis obtritam reperies.

VIII. Caterum hinc Scripturam factam Commentariis illustrare Origenes ortus est, impulfore Ambrosio, qui non verbis incendebat solum, sed sumtibus etiam suppeditabat. Legitur apud Cedrenum, quod & ab eo sunt ferunt Suidas, & Glycas, Origenem per annorum octodecim spatium literas sacras fuisse interpretatum. Minime id quidem consentit Eusebij rationibus, qui Origenem sexagenario majorem Commentarijs Matthæum illustrasse scribit, triginta scilicet annis, eoque amplius, postquam Scripturam primum cœpit exponere. Sin ita hæc accipienda censeat aliquis, quasi quidquid in sacrorum Voldminum interpretationem diversis temporibus otij contulit Origenes, octodecim annorum spatium exæquaverit, longius etiam dissentio, ejusmodi quippe rationem neutriquam duci posse existimo. Multo credibilius est ex male lecto vel descripto Epiphaniij loco commentum id produisse. Postquam enim ab Origene postulasse Ambrosium dixit, ut sacras Scripturas interpretaretur, id ait ipsum in Tyrio secessu per octo & viginti annos fecisse. Alio item loco divina volumina Origenem Tyri scribit explanasse. Similiter Suidas, alios secutus, narrat Ambrosij rogatu Scripturas Origenem explanasse. Vides germana hæc eorum esse quæ scripsit Epiphanius; præterquam quod numerus in id degeneravit. De secessu autem Tyrij spatio, quod assignavit Epiphanius, quaestionem paulopost habebimus.

Epiph. Her. 64. cap. 3.
Epiph. De mens. & pond. c. 18.

Scribit Hieronymus Ambrosium ad Librorum sacrorum interpretationem Origenem incitasse, in emulationem Hippolyti, editis jam in Scripturam plurimis Commentariis optime de Ecclesia meriti. Hieronymum fefellit male intellectus Eusebius, qui post enumeratas Hippolyti scriptiones hæc subjungit: *ὁ δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἀπειρίας τῆς εἰς τὰς θείας γραφὰς ὑπομνημάτων ἱστοῦ ἀρχῆς, ἀμβροσίῳ ἐς τὰ μέγιστα παροτρύνει ἄντ'.* Id est: *Ab eo quoque tempore Origeni in divinas Scripturas commentandi initium factum est, valde eam incitante Ambrosio.* Hieronymus autem vocem hanc, *ἀπειρία* qua pertinebat ad tempus, perperam ad Hippolytum retulit: de quo simile nihil habet Nicephorus. Iam ante Henrico Valesio id observatum est. Falsam Hieronymi explicationem nova depravatione pervertit Auctor Græcæ interpretationis libri De scriptoribus Ecclesiasticis. Hæc habet Hieronymus: *Scriptis (Hippolytus) nonnullis in Scripturas Commentariis, è quibus hos reperi; in ἐξάμηνον de Pascha, adversum omnes hæreses. & αὐτῶν ἑπιμολῶν, de laude Domini Salvatoris; in qua presente Origene se loqui in Ecclesia significat.* In hujus emulationem Ambrosius, quem de Marcionis hæresi ad veram fidem correctum diximus, cohortatus est Origenem in Scripturas Commentarios scribere, præbens ei septem & amplius notarios, coronamque expensas, & librariorum parem numerum: quodque his majus est, incredibili studio quotidie ab eo opus exigens. Unde in quadam Epistola ἰεροδιδάσκων eum Origenes vocat. Sic ea accepit Interpres, quasi una ferie scribenda sint ista: *in qua presente Origene se loqui in Ecclesia significat in hujus emulationem, tum deinde apponenda sit πλεῖστα ἔργα.* Sic enim vertit: *ἐν οἷς παρόντος ἀπειρίας αὐτοῦ ὑπομνημάτων ἢ μίμησιν αὐτῶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διδοῦν ἀμβροσίῳ. ὅντινα δὲ τῆς πλεονεξίας ἰστοῦ ἀρχῆς, ἀμβροσίῳ ἐς τὰ μέγιστα παροτρύνει ἄντ' (ἐπιμολῶν) αὐτῶν ἑπιμολῶν (supple, ἰεροδιδάσκων) εἰς τὴν ἀληθινὴν πίστιν ἐπιστρέψαι αὐτοῦ, αὐτῶν ἑπιμολῶν τῶν θείων ὑπομνημάτων γράψαι, παρεργίως αὐτῶ ἐπὶ αὐτῶν πλείους τοῦ αὐτοῦ.* Neque hæc sine stetit malum, ad pristinos siquidem errores novorum accessionem fecit Photius, vir alioquin literariis

Hieron. De script. Eccl. in Hippolyt. Euseb. lib. 6. tit. c. 23.

laudibus abundans: hunc quippe Hieronymiani Interpretis quem secutus est, locum tali interductu distinxit: *ἐν οἷς παρόντος ἀπειρίας αὐτοῦ ὑπομνημάτων ἢ μίμησιν αὐτῶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διδοῦν ἀμβροσίῳ, ὅντινα δὲ τῆς πλεονεξίας ἰστοῦ ἀρχῆς, ἀμβροσίῳ ἐς τὰ μέγιστα παροτρύνει ἄντ' (ἐπιμολῶν) αὐτῶν ἑπιμολῶν (supple, ἰεροδιδάσκων) εἰς τὴν ἀληθινὴν πίστιν ἐπιστρέψαι αὐτοῦ, αὐτῶν ἑπιμολῶν τῶν θείων ὑπομνημάτων γράψαι, παρεργίως αὐτῶ ἐπὶ αὐτῶν πλείους τοῦ αὐτοῦ.* Ita legisse Photium declarant hæc illius: *λίγη) ἢ ἐξ ἑσθῆ (ἰερολυμαί) αὐτῶν τῶν θείων ὑπομνημάτων ἰεροδιδάσκων, ἐργασίας αὐτῶ ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων, ὡς ἐπὶ αὐτῶν ἑπιμολῶν αὐτῶν ἑπιμολῶν τῶν θείων ὑπομνημάτων γράψαι, παρεργίως αὐτῶ ἐπὶ αὐτῶν πλείους τοῦ αὐτοῦ. ὅντινα δὲ τῆς πλεονεξίας ἰστοῦ ἀρχῆς, ἀμβροσίῳ ἐς τὰ μέγιστα παροτρύνει ἄντ' (ἐπιμολῶν) αὐτῶν ἑπιμολῶν (supple, ἰεροδιδάσκων) εἰς τὴν ἀληθινὴν πίστιν ἐπιστρέψαι αὐτοῦ, αὐτῶν ἑπιμολῶν τῶν θείων ὑπομνημάτων γράψαι, παρεργίως αὐτῶ ἐπὶ αὐτῶν πλείους τοῦ αὐτοῦ.* Quæ cum ex Hieronymi Græco Interprete derivata sint, manifestus est quorundam error, virorum male suspicacium, qui nuperum opus esse interpretationem hanc conjectant. Caterum hinc aliquibus persuasum fuit Hippolytum Origeni, non Ambrosium ad explicandos rei literaria sumtus præsto fuisse: quod quam verum sit, Lector existimet, & quemadmodum falsæ opiniones quasi ex traduce propagentur. Fraudi quippe fuit Hieronymo Eusebius, Græco interprete Hieronymus, Photio Græcus Interpres, innumeris aliis ipse Photius, & quem ab alio unufquisque accepit errorem, novis deinde cumulavit. Sed hæc hæc tunc. Omnibus igitur rebus Origeni commodabat Ambrosius, & quæcunque ad corporis cultum pertinebant, ac studia, large huic, quasi virgula divina, ab eo præbebantur. Notarios itaque habebat ad manum plus septem, qui dictata ex ore loquentis exciperent, totidem librarios cum puellis, quæ properanter scripta nitidius exarent.

Phot. Cod. 121.

F

